

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказом директора ТОВ «Заклад загальної середньої освіти – гімназія «Фортуна»

від «15» травня 2026 року № 21

Сергій СЛЮСАРЕНКО

**ПЛАН ЗАХОДІВ,
спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню)
у ТОВ «Заклад загальної середньої освіти –
гімназія «Фортуна»**

(універсальний локальний акт, що застосовується до всіх Договорів про надання освітніх послуг)

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Цей План заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) у ТОВ «Заклад загальної середньої освіти – гімназія «Фортуна» (далі – План) розроблений відповідно до вимог діючого законодавства України:

1.2. План визначає мету, завдання, принципи, систему заходів та порядок реагування Гімназії на випадки булінгу (цькування), створює систему профілактики та забезпечує безпечне освітнє середовище.

1.3. Дія Плану поширюється на всіх учасників освітнього процесу Гімназії: Здобувачів освіти, педагогічних працівників, інших працівників Гімназії, Партнерів (Батьків).

II. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ

У цьому Плані терміни вживаються у такому значенні:

2.1. Булінг (цькування) – діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого (ст. 1 Закону України «Про освіту»).

2.2. Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

- систематичність (повторюваність) діяння;
- наявність сторін – кривдника (булера), потерпілого (жертви булінгу), спостерігачів (за наявності);
- дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

2.3. Кібербулінг – вид булінгу, що вчиняється з використанням засобів електронних комунікацій (соціальні мережі, месенджери, електронна пошта, ігрові онлайн-платформи тощо).

2.4. Інші терміни вживаються у значенні, наведеному у Законі України «Про освіту», Законі України «Про запобігання та протидію домашньому насильству».

III. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПЛАНУ

3.1. Метою Плану є створення безпечного, дитиноцентрованого, толерантного освітнього середовища, у якому виключаються будь-які прояви насильства, дискримінації та булінгу (цькування).

3.2. Завданнями Плану є:

- формування у Здобувачів освіти культури ненасильницької поведінки, толерантності, поваги до інших;
- підвищення компетентності педагогічних працівників та Партнерів щодо розпізнавання та реагування на випадки булінгу;
- упровадження системи раннього виявлення випадків булінгу;

- забезпечення своєчасного та ефективного реагування на повідомлення про випадки булінгу;
- надання психологічної та соціальної підтримки потерпілим, кривдникам та свідкам випадків булінгу;
- забезпечення невідворотності відповідальності за вчинення булінгу відповідно до законодавства та локальних актів Гімназії;
- налагодження ефективної взаємодії з Партнерами, органами Національної поліції, Службою у справах дітей, іншими органами та установами.

IV. ПРИНЦИПИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПЛАНУ

Реалізація Плану ґрунтується на принципах:

- 4.1. Нульової толерантності до будь-яких проявів булінгу.
- 4.2. Конфіденційності інформації про учасників випадків булінгу.
- 4.3. Захисту найкращих інтересів дитини відповідно до Конвенції ООН про права дитини.
- 4.4. Об'єктивності та неупередженості при розгляді випадків булінгу.
- 4.5. Невідворотності реагування на кожен випадок булінгу.
- 4.6. Взаємодії всіх учасників освітнього процесу у запобіганні булінгу.
- 4.7. Відновлювального підходу та реінтеграції учасників після врегулювання випадку.

V. ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ

5.1. Заходи для Здобувачів освіти

- проведення тематичних виховних годин на тему запобігання та протидії булінгу – не рідше 1 разу на семестр у кожному класі;
- проведення тренінгів з розвитку соціально-емоційних компетентностей (емпатія, асертивна комунікація, управління емоціями) – не рідше 1 разу на семестр;
- проведення місячника «Стоп булінг» (листопад) із залученням представників громадських організацій та практичного психолога;
- проведення анонімних опитувань (анкетування) для виявлення випадків булінгу – двічі на навчальний рік (вересень-жовтень, лютий-березень);
- формування активу учнівського самоврядування з функціями моніторингу та посередництва у конфліктах («медіатори-однолітки»);
- розміщення на видимих місцях та порталі Гімназії контактів кризових служб (телефонів довіри для дітей).

5.2. Заходи для педагогічних працівників

- проведення інструктажу з питань запобігання та протидії булінгу на початку навчального року;
- участь у курсах підвищення кваліфікації з питань протидії булінгу та домашньому насильству – не рідше 1 разу на 3 роки;
- проведення методичних семінарів з обміну досвідом реагування на випадки булінгу – не рідше 1 разу на семестр;
- засвоєння методик інклюзивної педагогіки та психолого-педагогічного супроводу учасників випадків булінгу.

5.3. Заходи для Партнерів (Батьків)

- ознайомлення Партнерів з цим Планом та порядком реагування на випадки булінгу під час підписання Договору про надання освітніх послуг;
- проведення батьківських зборів з питань протидії булінгу – не рідше 1 разу на семестр;
- розміщення на офіційному порталі Гімназії інформаційних матеріалів для Партнерів («Як розпізнати, що дитина зазнає булінгу», «Як говорити з дитиною про булінг», «Що робити, якщо ваша дитина є кривдником» тощо);
- індивідуальні консультації Партнерів з практичним психологом Гімназії за потреби.

VI. ПОРЯДОК РЕАГУВАННЯ НА ВИПАДКИ БУЛІНГУ

6.1. Подання повідомлення

6.1.1. Будь-який учасник освітнього процесу, який став свідком випадку булінгу або має інформацію про такий випадок, зобов'язаний невідкладно повідомити про це адміністрацію Гімназії.

6.1.2. Повідомлення може бути подано:

- усно (особисто директору, заступнику директора, куратору, практичному психологу);
- письмово (заявою у паперовій або електронній формі на адресу Гімназії);
- через офіційний месенджер класу або Гімназії;
- анонімно (через скриньку довіри, розміщену у Гімназії, або електронну форму на офіційному порталі Гімназії).

6.1.3. Працівник Гімназії, який отримав повідомлення, зобов'язаний протягом одного робочого дня передати його директору (а у разі відсутності – заступнику директора).

6.2. Видання наказу про створення комісії

6.2.1. Директор Гімназії невідкладно (протягом одного робочого дня з моменту отримання повідомлення):

- видає наказ про створення комісії з розгляду випадку булінгу (цькування);
- повідомляє Батьків (інших законних представників) сторін випадку – потерпілого та кривдника;
- у випадках, передбачених Законом України «Про освіту» (зокрема, у разі наявності ознак кримінального правопорушення або загрози життю чи здоров'ю осіб), повідомляє територіальний орган Національної поліції;
- повідомляє Службу у справах дітей за місцезнаходженням Гімназії – у випадках, передбачених законодавством.

6.3. Склад комісії

6.3.1. До складу комісії входять не менше 5 (п'яти) осіб:

- голова комісії – директор Гімназії або уповноважений ним заступник;
- психолог Гімназії;
- куратор (класний керівник) сторін випадку;
- представник Батьків (за згодою);
- інші особи, що можуть надати інформацію про випадок (вчителі-предметники, медичний працівник, представник учнівського самоврядування тощо).

6.3.2. До складу комісії не може входити особа, яка є стороною випадку або має конфлікт інтересів.

6.4. Розгляд випадку комісією

6.4.1. Комісія розглядає випадок у строк не більше 10 (десяти) робочих днів з моменту створення.

6.4.2. У ході розгляду комісія:

- витребує та досліджує матеріали (письмові пояснення сторін, свідків, медичні документи, скріншоти повідомлень, відеозаписи з камер відеоспостереження тощо);
- заслуховує сторони випадку у присутності їх Батьків (для неповнолітніх) та практичного психолога;
- проводить індивідуальні бесіди з учасниками випадку;
- оцінює наявність типових ознак булінгу;
- визначає тяжкість наслідків для потерпілого.

6.4.3. Усі процедурні дії комісії, заяви, пояснення фіксуються у протоколі засідання комісії.

6.5. Рішення комісії

6.5.1. За результатами розгляду комісія ухвалює одне з рішень:

- про підтвердження факту булінгу та визначення кривдника(ів) і потерпілого;

- про непідтвердження факту булінгу, але встановлення факту конфлікту (без ознак булінгу) між сторонами;
 - про непідтвердження факту булінгу та конфлікту.
- 6.5.2. У разі підтвердження факту булінгу комісія готує рекомендації директору щодо:
- застосування до кривдника(ів) дисциплінарних заходів відповідно до Правил внутрішнього розпорядку (Розділ 9 Правил);
 - застосування заходів виховного впливу до кривдника(ів) (індивідуальна корекційна робота з психологом, корекційна програма поведінки тощо);
 - надання потерпілому психологічної підтримки (індивідуальні консультації психолога, групова терапія тощо);
 - роботи зі свідками випадку (за необхідності);
 - інформування територіального органу Національної поліції та Служби у справах дітей (за необхідності);
 - розробки плану безпечного освітнього середовища для потерпілого (зокрема, перерозсадження, тимчасової зміни розкладу, посиленого нагляду тощо).
- 6.5.3. Рішення комісії оформлюється протоколом та доводиться до відома сторін випадку та їх Батьків у письмовій формі протягом 3 (трьох) робочих днів з дати ухвалення.

6.6. Виконання рекомендацій комісії

- 6.6.1. Рішення про застосування дисциплінарних заходів до кривдника приймається директором на підставі рекомендацій комісії та оформлюється відповідним наказом.
- 6.6.2. Практичний психолог Гімназії забезпечує реалізацію корекційних та підтримувальних заходів за індивідуальною програмою для кожного учасника випадку.
- 6.6.3. Куратор класу здійснює моніторинг ситуації у класі протягом не менше 3 (трьох) місяців після врегулювання випадку та подає директору щомісячні звіти.

VII. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВЧИНЕННЯ БУЛІНГУ

- 7.1. За вчинення булінгу (цькування) встановлено адміністративну відповідальність відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення.
- 7.2. У разі вчинення булінгу неповнолітньою особою у віці від 14 до 16 років, відповідальність несуть її батьки або особи, які їх замінюють.
- 7.3. Відповідно до Правил внутрішнього розпорядку Гімназії до Здобувача, який вчинив булінг, можуть бути застосовані такі заходи:
- попередження;
 - зустріч з Партнерами та адміністрацією Гімназії;
 - індивідуальна корекційна робота з практичним психологом;
 - тимчасове відсторонення від освітнього процесу на строк від 1 до 19 навчальних днів;
 - відрахування зі складу учнів Гімназії з достроковим припиненням Договору про надання освітніх послуг в односторонньому порядку – у разі систематичного або тяжкого випадку булінгу.
- 7.4. У разі неповідомлення керівником закладу освіти уповноваженим підрозділам органів Національної поліції про випадки булінгу настає адміністративна відповідальність.

VIII. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 8.1. Цей План затверджується наказом директора Гімназії та переглядається щорічно перед початком нового навчального року.
- 8.2. Відповідальною особою за реалізацію цього Плану призначається заступник директора з виховної роботи (а за його відсутності – інша уповноважена директором особа).
- 8.3. Цей План оприлюднюється на офіційному порталі Гімназії та доводиться до відома всіх учасників освітнього процесу під підпис.
- 8.4. Контроль за виконанням Плану здійснює директор Гімназії.